

Paskelbtas Id	: C-354/21
Dokumento numeris	: 1
Registro numeris	: 1189353
Pateikimo data	: 04/06/2021
Įrašymo į registrą data	: 07/06/2021
Dokumento tipas	: Prašymas priimti prejudicinį sprendimą
Pateikimo per e-Curia referencinis numeris	: Procesinis dokumentas DC148133
Rinkmenos numeris	: 2
Pateikėjas	: Bielinienė Kristina (J357874)

LIETUVOS VYRIAUSIASIS ADMINISTRACINIS TEISMAS

NUTARTIS

2021 m. birželio 2 d.
Vilnius

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išplėstinė teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Audriaus Bakavecko (pranešėjas), Dainiaus Raižio, Vaidos Urmonaitės-Maculevičienės, Dalios Višinskienės ir Skirgailės Žalimienės (kolegijos pirmininkė),

teismo posėdyje apeliacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinę bylą pagal pareiškėjo R. J. R. apeliacinį skundą dėl Regionų apygardos administracinio teismo Klaipėdos rūmų 2019 m. gruodžio 30 d. sprendimo administracinėje byloje pagal pareiškėjo R. J. R. skundą atsakovui valstybės įmonei Registrų centrui dėl sprendimų panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus.

Išplėstinė teisėjų kolegija

n u s t a t ė:

I.

1. Byloje nagrinėjamas ginčas tarp pareiškėjo R. J. R. (toliau – ir pareiškėjas) ir atsakovo valstybės įmonės (toliau – ir VĮ) Registrų centro (toliau – ir atsakovas) kilo dėl: 1) VĮ Registrų centro Turto registrų tvarkymo tarnybos Nekilnojamojo turto registro departamento Tauragės skyriaus (toliau – ir Skyrius) 2019 m. kovo 20 d. sprendimo Nr. SPR4-340 (toliau – ir Skyriaus sprendimas), kuriuo atsisakyta Nekilnojamojo turto registre įregistruoti pareiškėjo nuosavybės teisės į nekilnojamąjį turtą – žemės sklypą; 2) VĮ Registrų centro Centrinio registratoriaus ginčų nagrinėjimo komisijos (toliau – ir Komisija) 2019 m. gegužės 9 d. sprendimo Nr. CSPR-147 „Dėl teritorinio registratoriaus sprendimo“ (toliau – ir Komisijos sprendimas), kuriuo Skyriaus sprendimas, dėl kurio pareiškėjas pateikė skundą Komisijai, paliktas galioti.

Teisinis pagrindas. Sąjungos teisė

2. 2012 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 650/2012 dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų paveldėjimo klausimais pripažinimo ir vykdymo bei autentiškų dokumentų paveldėjimo klausimais priėmimo ir vykdymo bei dėl Europos paveldėjimo pažymėjimo sukūrimo (toliau – ir Reglamentas (ES) Nr. 650/2012) preambulės 7 ir 8 konstatuojamosios dalys atskleidžia, kad Europos Sąjungos teisės aktų leidėjas siekė sudaryti palankesnes sąlygas vidaus rinkai tinkamai veikti, šalinant kliūtis laisvam asmenų, kurie šiuo metu patiria sunkumų įgyvendindami savo teises tarpvalstybinio pobūdžio paveldėjimo atvejais, judėjimui. „Turi būti veiksmingai užtikrintos

įpėdinių ir testamentinės išskirtinės gavėjų, kitų palikėjo artimųjų ir palikėjo kreditorių teisės. Kad būtų pasiekti tie tikslai, šiame reglamente turėtų būti kartu pateiktos nuostatos dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų, autentiškų dokumentų ir teisminių susitarimų pripažinimo (arba, priklausomai nuo atvejo, priėmimo), vykdytinumo ir vykdymo ir Europos paveldėjimo pažymėjimo sukūrimo“.

3. Reglamento (ES) Nr. 650/2012 preambulės 18 konstatuojamoji dalis paaiškina, kad šis reglamentas neturėtų būti taikomas reikalavimams įregistruoti registre teisę į nekilnojamąjį arba kilnojamąjį turtą. Todėl įregistravimo teisinės sąlygos ir būdas bei institucijos (pvz., žemės kadastrai arba notariai), kurios privalo tikrinti, kad būtų laikomasi visų reikalavimų ir kad būtų pateikta ar parengta pakankamai dokumentų arba juose pateikta reikiama informacija, turėtų būti nustatomi pagal valstybės narės, kurioje tvarkomas registras, teisę (nekilnojamojo turto atveju – pagal *lex rei sitae*). Visų pirma institucijos gali patikrinti, ar palikėjo teisė į paveldimą turtą, nurodytą registruoti pateiktame dokumente, yra tokia teisė, kuri yra įregistruota registre arba kuri yra kitaip nurodyta pagal valstybės narės, kurioje tvarkomas registras, teisę. Siekiant išvengti dokumentų dubliavimo, registravimo institucijos turėtų priimti tokius kitoje valstybėje narėje kompetentingų institucijų parengtus dokumentus, kurių judėjimas numatytas šiame reglamente. Visų pirma pagal šį reglamentą išduotas Europos paveldėjimo pažymėjimas turėtų būti laikomas galiojančiu dokumentu, kuriuo remiantis paveldimas turtas įregistruojamas valstybės narės registre. Tai neturėtų trukdyti registravimo procese dalyvaujančioms institucijoms prašyti asmens, kuris pateikia prašymą dėl registravimo, pateikti tokią papildomą informaciją arba tokius papildomus dokumentus, kurie reikalingi pagal valstybės narės, kurioje tvarkomas registras, teisę, pavyzdžiui, informaciją arba dokumentus, susijusius su mokesčių mokėjimu. Kompetentinga institucija gali asmeniui, kuris pateikia prašymą dėl registravimo, nurodyti, kaip galima pateikti trūkstamą informaciją ar dokumentus.

4. Pagal Reglamento (ES) Nr. 650/2012 preambulės 67 konstatuojamąją dalį siekiant užtikrinti, kad tarpvalstybinio pobūdžio paveldėjimo klausimai Sąjungoje būtų sprendžiami greitai, sklandžiai ir veiksmingai, įpėdiniais, testamentinės išskirtinės gavėjams, testamento vykdytojams arba palikimo administratoriams turėtų būti suteikta galimybė lengvai įrodyti savo statusą ir (arba) teises bei įgaliojimus kitoje valstybėje narėje, pavyzdžiui, valstybėje narėje, kurioje yra paveldimas turtas. Siekiant suteikti jiems šią galimybę, šiame reglamente turėtų būti numatyta sukurti vienodą pažymėjimą – Europos paveldėjimo pažymėjimą (toliau – pažymėjimas), kuris būtų išduodamas naudoti kitoje valstybėje narėje.

5. Reglamento (ES) Nr. 650/2012 preambulės 68 konstatuojamojoje dalyje įtvirtinta, kad pažymėjimą išduodanti institucija turėtų atsižvelgti į formalumus, kurių reikalaujama laikytis registruojant nekilnojamąjį turtą valstybėje narėje, kurioje tvarkomas registras, o tuo tikslu šiame reglamente turėtų būti numatyta, kad valstybės narės keistūsi informacija apie tokius formalumus.

6. Reglamento (ES) Nr. 650/2012 1 straipsnio 2 dalies 1 punktą nustato, kad šis reglamentas netaikomas visoms registre įregistruotoms teisėms į nekilnojamąjį ar kilnojamąjį turtą, įskaitant tokių teisių įregistravimui keliamus teisinius reikalavimus, ir tokių teisių įregistravimo arba jų neįregistravimo registre pasekmėms.

7. Reglamento (ES) Nr. 650/2012 63 straipsnio 2 dalies a ir b punktuose nurodyta, kad pažymėjimas visų pirma gali būti naudojamas siekiant įrodyti vieną ar daugiau iš toliau išvardytų faktų: a) kiekvieno pažymėjime nurodyto įpėdinio arba atitinkamai testamentinės išskirtinės gavėjo statusą ir (arba) teises ir jiems tenkančias atitinkamas palikimo dalis; nustatyto turto ar konkrečių turto dalių, sudarančių palikimą, priskyrimui pažymėjime nurodytam (-iems) įpėdiniui (-iams) arba, atitinkamais atvejais, testamentinės išskirtinės gavėjui (-ams).

8. Reglamento (ES) Nr. 650/2012 68 straipsnyje, reglamentuojančiame pažymėjimo turinį, numatyta, kad pažymėjime pateikiama tiek toliau nurodytos informacijos, kiek jos reikia tikslui, kuriam išduodamas pažymėjimas: „<...> 1) kiekvienam iš įpėdinių tenkanti palikimo dalis ir, jei taikoma, kiekvienam įpėdiniui priklausančių teisių ir (arba) turto sąrašas (apyrašas)“.

9. Minėto reglamento 69 straipsnio 1 dalis nustato, kad pažymėjimas sukelia pasekmes visose valstybėse narėse nereikalaujant jokių specialių procedūrų. Pagal šio straipsnio 2 dalį preziumuojama, kad pažymėjimas tiksliai patvirtina faktus, nustatytus pagal paveldėjimui taikytiną teisę arba pagal kitą

konkreiems faktams taikytiną teisę, o asmuo, pažymėjime nurodytas kaip įpėdinis, turi pažymėjime nurodytą statusą ir (arba) pažymėjime nurodytas teises arba įgaliojimus ir kad nėra jokių kitų sąlygų ir (arba) apribojimų, susijusių su tomis teisėmis arba įgaliojimais, nei nurodyta pažymėjime. To paties straipsnio 5 dalis įtvirtina, kad pažymėjimas yra galiojantis dokumentas, kuriuo remiantis paveldimas turtas įregistruojamas valstybės narės atitinkamame registre, nedarant poveikio 1 straipsnio 2 dalies k ir l punktų taikymui.

10. 2014 m. gruodžio 9 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 1329/2014, kuriuo nustatomos formos, nurodytos Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 650/2012 dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų paveldėjimo klausimais pripažinimo ir vykdymo bei autentiškų dokumentų paveldėjimo klausimais priėmimo ir vykdymo bei dėl Europos paveldėjimo pažymėjimo sukūrimo (toliau – ir Reglamentas (ES) Nr. 1329/2014), 1 straipsnio 5 dalyje įtvirtinta, kad Reglamento (ES) Nr. 650/2012 67 straipsnio 1 dalyje nurodyto Europos paveldėjimo pažymėjimo forma nustatoma 5 priede (V forma).

11. Reglamento (ES) Nr. 1329/2014 5 priedo V formoje išvardinti galimi pažymėjimo priedai. Nurodyta, kad IV priedas, skirtas įpėdinio (-ių) statusui ir teisėms, yra privalomas, jei pažymėjimo paskirtis – patvirtinti šiuos elementus. Šio reglamento 5 priedo V formos IV priedo 9 punktą skirtas įvardinti įpėdiniui priskirtą turtą, dėl kurio prašoma išduoti pažymėjimą (nurodant, koks tai turtas ir pateikiant visus reikiamus jo identifikavimo duomenis). Šio punkto esančioje išnašoje Nr. 13 paaiškinta, kad turi būti nurodoma, ar įpėdinis įgijo nuosavybės ar kokią kitą teisę į turtą, o registruoto turto atveju pateikti informaciją, pagal registrą tvarkančios valstybės narės teisę reikalingą turtui identifikuoti (pvz., tikslų nekilnojamojo turto objekto adresą, žemės registro, sklypo ar kadastro numerį, turto aprašą).

Teisinis pagrindas. Nacionalinė teisė

12. Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto registro įstatymo (toliau – ir Nekilnojamojo turto registro įstatymas; byloje aktuali 2015 m. birželio 23 d. įstatymo Nr. XII-1833 redakcija) 5 straipsnio 2 dalis įtvirtina, kad Nekilnojamojo turto registro tvarkytojas įstatymų nustatyta tvarka atsako už duomenų, kaupiamų nekilnojamojo turto registre, teisingumą ir apsaugą. Nekilnojamojo turto registro tvarkytojas atsako tik už tai, kad nekilnojamojo turto registre įrašyti duomenys atitinka dokumentus, kurių pagrindu šie duomenys buvo įrašyti.

13. Nekilnojamojo turto registro įstatymo 22 straipsnis, reglamentuojantis daiktinių teisių į nekilnojamąjį daiktą, šių teisių suvaržymų ir juridinių faktų įregistravimo nekilnojamojo turto registre teisinius pagrindus, nustato, kad daiktinių teisių į nekilnojamąjį daiktą atsiradimą, juridinius faktus patvirtinantys dokumentai, kuriais remiantis šios teisės, jų suvaržymai bei juridiniai faktai registruojami nekilnojamojo turto registre, yra: 1) valstybės institucijos sprendimas; 2) teismo sprendimas, nutartis, nutarimas, nuosprendis; 3) įstatymų nustatytų institucijų ar pareigūnų sprendimas areštuoti turtą, o įsigaliojus Turto arešto aktų registro įstatymui – turto arešto aktų registro dokumentai; 4) nekilnojamojo daikto savininko santuokos, ištuokos, vardo, pavardės pakeitimo, mirties liudijimas; 5) paveldėjimo teisės liudijimas; 6) teismo pranešimas apie civilinės bylos dėl nekilnojamojo turto registre įregistruoto nekilnojamojo daikto teisinio statuso išskėlimą; 7) rašytiniai sandoriai; 8) nekilnojamojo daikto pardavimo varžytynėse, aukcione sutartis (aktas); 9) kitų valstybės kadastrų ir registrų dokumentai; 10) kiti įstatymų nustatyti dokumentai.

14. Nekilnojamojo turto registro įstatymo 23 straipsnio, nustatančio prašymų įregistruoti daiktines teises į nekilnojamąjį daiktą, šių teisių suvaržymus, juridinius faktus padavimo tvarką, 2 dalis numato, kad kartu su prašymu turi būti pateikiami dokumentai, patvirtinantys prašomų įregistruoti daiktinių teisių, šių teisių suvaržymų, juridinių faktų atsiradimą. Šio straipsnio 3 dalyje įtvirtina, kad dokumentai, kurių pagrindu patvirtinamos, atsiranda, baigiasi, perleidžiamos ar suvaržomos daiktinės teisės į nekilnojamąjį daiktą, šių teisių suvaržymai, juridiniai faktai, turi atitikti teisės aktų reikalavimus, juose turi būti įregistravimui nekilnojamojo turto registre būtini duomenys. Pagal šio straipsnio 4 dalį dokumentai, kurių pagrindu prašoma atlikti registraciją, turi būti surašyti įskaitomai, juose turi būti pilni

asmenų, susijusių su registracija, vardai, pavardės, pavadinimai, adresai, kodai bei nekilnojamojo daikto, susijusio su registracija, unikalus numeris, kuris suteikiamas Nekilnojamojo turto kadastro nuostatų nustatyta tvarka. Įregistravimo nekilnojamojo turto registre pagrindu negali būti dokumentai, kuriuose yra ištaisyti, prirašyti, užbraukti žodžių ir kitų dokumente neapartų taisymų, bei pieštuku surašyti dokumentai, taip pat fiziškai sugadinti dokumentai, jei dėl to negalima padaryti vienareikšmės išvados dėl jų turinio.

15. Nekilnojamojo turto registro įstatymo 29 straipsnis nustato, kad Nekilnojamojo turto registro tvarkytojas atsisako įregistruoti daiktines teises į nekilnojamąjį daiktą, šių teisių suvaržymus, juridinius faktus, jeigu prašymo nagrinėjimo metu nustatoma, kad: <...> 2) dokumentas, kurio pagrindu prašoma atlikti registraciją, neatitinka Nekilnojamojo turto registro įstatymo reikalavimų; <...> 6) prašyme ar Nekilnojamojo turto registro tvarkytojui pateiktame dokumente nėra Nekilnojamojo turto registro nuostatuose numatytų duomenų, būtinų nekilnojamajam daiktui bei daiktinių teisių į jį įgijėjams identifikuoti.

16. Nekilnojamojo turto registro nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. balandžio 23 d. nutarimu Nr. 379, 14.2.2 punkte nurodyta, kad nekilnojamąjį daiktą identifikuojantys duomenys – tai: 1) kadastro vietovė, kadastro blokas, žemės sklypo kadastro numeris; 2) unikalus žemės sklypo numeris (identifikavimo kodas); 3) unikalus statinio numeris (identifikavimo kodas); 4) unikalus buto arba patalpos numeris (identifikavimo kodas).

Reikšmingos faktinės aplinkybės

17. 2015 m. gruodžio 6 d. mirė pareiškėjo R. J. R., turinčio Vokietijos ir Lietuvos pilietybes, motina J. M. R. (toliau – Palikėja). Palikėjos įprastinė gyvenamoji vieta pastarosios mirties dieną buvo Vokietijoje. Pareiškėjas taip pat gyvena Vokietijoje. Būdamas vieninteliu Palikėjos paveldėtoju, pareiškėjas, laikydamasis Vokietijos teisės aktuose numatytos procedūros ir terminų, be jokių išlygų priėmė visą Palikėjos palikimą Vokietijoje. Atsižvelgiant į tai, jog palikimą sudarė ne tik Vokietijoje, bet ir Lietuvoje esantis ir Palikėjai nuosavybės teise priklausęs turtas, pareiškėjas kreipėsi į kompetentingą teismą Vokietijoje, kad jam, remiantis Reglamentu Nr. 650/2012, būtų išduotas Europos paveldėjimo pažymėjimas. 2018 m. rugsėjo 24 d. Vokietijos Federacinės Respublikos Bad Urach apylinkės teismas išdavė pareiškėjui paveldėjimo teisės liudijimą Nr. 1 VI 174/18 (toliau – ir paveldėjimo teisės liudijimas), kuriame nurodyta kad G. R., miręs 2014 m. gegužės 10 d., paliko palikimą J. M. R., kuri yra vienintelė įpėdinė, taip pat 2018 m. rugsėjo 24 d. Europos paveldėjimo pažymėjimą Nr. 1 VI 175/18 (toliau – ir Europos paveldėjimo pažymėjimas Nr. 1 VI 175/18), kuriame nurodyta, kad J. M. R., mirusi 2015 m. gruodžio 6 d., paliko palikimą pareiškėjui R. J. R., kuris yra vienintelis įpėdinis ir kuris priėmė palikimą be sąlygų.

18. Siekdamas įregistruoti nuosavybės teises į Palikėjai priklausiusius nekilnojamuosius daiktus Lietuvoje, pareiškėjas 2019 m. kovo 15 d. su prašymu kreipėsi į VĮ Registrų centras dėl nuosavybės teisių į Palikėjos vardu registruoto nekilnojamojo turto įregistravimo. Kartu su prašymu pareiškėjas pateikė Vokietijos Federacinės Respublikos Bad Urach apylinkės teismo 2018 m. rugsėjo 24 d. išduotus paveldėjimo teisės liudijimą ir Europos paveldėjimo pažymėjimą Nr. 1 VI 175/18 su šių dokumentų vertimo kopijomis, Lietuvos Respublikos pasų, išduotų J. M. R., G. R., R. J. R., kopijas. 2019 m. kovo 20 d. Skyriaus sprendimu Nr. SPR4-340 pareiškėjo prašymas buvo atmestas nurodant, kad prie prašymo pateiktame Europos paveldėjimo pažymėjime Nr. 1 VI 175/18 nėra Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto registro įstatyme numatytų duomenų, būtinų nekilnojamajam daiktui identifikuoti, t. y. Europos paveldėjimo pažymėjime Nr. 1 VI 175/18 nėra išvardintas pareiškėjo paveldėtas turtas. Pareiškėjas Skyriaus sprendimą apskundė Komisijai, kuri 2019 m. gegužės 9 d. sprendimu Nr. CSPR-147 paliko galioti Skyriaus sprendimą nepakeistą.

19. Nesutikdamas su tokiais minėtų institucijų sprendimais, pareiškėjas su skundu dėl Skyriaus sprendimo ir Komisijos sprendimo kreipėsi į Regionų apygardos administracinį teismą, kuris 2019 m. gruodžio 30 d. sprendimu pareiškėjo skundą atmetė kaip nepagrįstą. Pareiškėjas su apeliaciniu skundu

kreipėsi į Lietuvos vyriausiąjį administracinį teismą, kuriame *inter alia* prašė kreiptis į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą dėl Reglamento (ES) Nr. 650/2012 išaiškinimo.

Išplėstinė teisėjų kolegija

k o n s t a t u o j a:

II.

20. Byloje kyla klausimai dėl 2012 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 650/2012 dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų paveldėjimo klausimais pripažinimo ir vykdymo bei autentiškų dokumentų paveldėjimo klausimais priėmimo ir vykdymo bei dėl Europos paveldėjimo pažymėjimo sukūrimo 1 straipsnio 2 dalies 1 punkto ir 69 straipsnio 5 dalies išaiškinimo. Todėl yra reikalinga kreiptis į Teisingumo Teismą su prašymu priimti prejudicinį sprendimą (Administracinių bylų teisenos įstatymo 4 straipsnio 3 dalis).

21. Pagrindinėje byloje, atsižvelgdamas į tai, kad prie pareiškėjo pateikto prašymo pateiktame Europos paveldėjimo pažymėjime Nr. 1 VI 175/18 nėra Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto registro įstatyme numatytų duomenų, būtinų nekilnojamajam daiktui identifikuoti, VĮ Registrų centro Turto registrų tvarkymo tarnybos Nekilnojamojo turto registro departamento Tauragės skyrius 2019 m. kovo 20 d. priėmė sprendimą Nr. SPR4-340, kuriuo atsisakyta Nekilnojamojo turto registre įregistruoti pareiškėjo nuosavybės teises į nekilnojamąjį turtą – žemės sklypą.

22. Remdamasis Reglamento (ES) Nr. 650/2012 nuostatomis dėl taikytinos teisės nustatymo, pareiškėjas nurodo, kad atsižvelgiant į jo priimtą visą palikimą be sąlygų, Europos paveldėjimo pažymėjime nėra pagrindo nurodyti įpėdiniui priklausančių teisių ar daryti turto apyrašą, nes palikimas priimtas pagal Vokietijos teisę, kuri taikoma šiuo atveju visam palikimo paveldėjimui, įskaitant ir palikimą Lietuvoje. Pabrėžtina, kad pareiškėjas nurodo, jog Vokietijos teismai, remdamiesi savo šalyje galiojančia teise ir teismine praktika, atsisako į Europos paveldėjimo pažymėjimą įtraukti paveldėtą nekilnojamąjį turtą identifikuojančius duomenis. Pareiškėjo teigimu, Reglamentas (ES) Nr. 650/2012 nenustato reikalavimų Europos paveldėjimo pažymėjime nurodyti paveldimą daiktą identifikuojantį unikalųjį numerį, o teikiant paraišką išduoti tokį pažymėjimą nėra reikalaujama išvardinti paveldimą turtą ar nurodyti jį identifikuojančius duomenis. Remdamasis *inter alia* Reglamento (ES) Nr. 650/2012 preambulės 18 konstatuojamąja dalimi, 69 straipsnio 5 dalimi ir generalinio advokato išvados byloje *Kubicka*, C-218/16, EU:C:2017:387 67 punktu, pareiškėjas mano, kad turėjo pakakti to, jog nekilnojamąjį daiktą identifikuojantys duomenys buvo nurodyti pareiškėjo pateiktame prašyme. Tai, kad nekilnojamąjį daiktą identifikuojančios informacija nėra nurodyta Europos paveldėjimo pažymėjime, pareiškėjo manymu, negali trukdyti paveldėto nekilnojamojo turto registracijai, ypač kai turtą paveldi vienas paveldėtojas, ir kad tokiu atveju registracijai reikalingi duomenys gali būti nurodomi pateikiant papildomus dokumentus ar informaciją, o priešingas aiškinimas pažeistų Reglamento (ES) Nr. 650/2012 tikslą įpėdinių teisių įgyvendinimą padaryti paprastesnį.

23. Remdamasis Reglamento (ES) Nr. 650/2012 1 straipsnio 2 dalies 1 punktu, 69 straipsnio 5 dalimi, Reglamento (ES) Nr. 650/2012 preambulės 18 ir 68 konstatuojamosiomis dalimis, Reglamento (ES) Nr. 1329/2014 5 priedo V formos IV priedo 9 punktu, atsakovas laikosi pozicijos, kad nekilnojamųjų daiktų paveldėjimo atveju, šių daiktų registracija vykdoma pagal jų buvimo vietos valstybės narės teisę, nepriklausomai nuo to, kokioje šalyje buvo išduotas Europos paveldėjimo pažymėjimas. Daiktinių teisių į nekilnojamąjį daiktą įregistravimo registre teisiniai pagrindai (*inter alia* paveldėjimo teisės liudijimas) išvardinti Nekilnojamojo turto registro įstatymo 22 straipsnyje, todėl atsakovas akcentuoja, kad ne pareiškėjo pateiktas prašymas, o būtent šie įstatymo normoje išvardinti dokumentai turi patvirtinti prašomų įregistruoti daiktinių teisių, šių teisių suvaržymų, juridinių faktų atsiradimą, būtent jie turi atitikti teisės aktų reikalavimus, juose turi būti įregistravimui nekilnojamojo turto registre būtini duomenys. Todėl atsakovas nesutinka su pareiškėjo pozicija, kad Nekilnojamojo turto registro įstatymo 29 straipsnio 6 dalies nuostata, numatanti, jog Nekilnojamojo turto registro

tvarkytojas atsisako įregistruoti daiktines teises į nekilnojamąjį daiktą, šių teisių suvaržymus, juridinius faktus, jeigu prašymo nagrinėjimo metu nustatoma, kad *prašyme* ar Nekilnojamojo turto registro tvarkytojui pateiktame dokumente nėra Nekilnojamojo turto registro nuostatuose numatytų duomenų, būtinų nekilnojamajam daiktui bei daiktinių teisių į jį įgijėjams identifikuoti, suponuoja galimybę atitinkamus duomenis nurodyti *inter alia* pateiktame prašyme. Tuo metu tiek Vokietijos Federacinės Respublikos Bad Urach apylinkės teismo išduotas 2018 m. rugsėjo 24 d. paveldėjimo teisės liudijimas Nr. 1 VI 174/18, tiek Europos paveldėjimo pažymėjimas Nr. 1 VI 175/18, atsakovo nuomone, negali būti daiktinių teisių į žemės sklypą, nuosavybės teise priklausantį G. R., registravimo registre pagrindu. Pabrėžiama, kad paveldėjimo teisės liudijimas, kuriame nurodyta kad G. R., miręs 2014 m. gegužės 10 d., paliko palikimą J. M. R., kuri yra vienintelė įpėdinė, nelaikytinas Europos paveldėjimo pažymėjimu, kadangi jis neatitinka Reglamento (ES) Nr. 650/2012 68 straipsnyje nustatyto Europos paveldėjimo pažymėjimo turinio ir Reglamento (ES) Nr. 1329/2014. Taigi, toks dokumentas Lietuvos Respublikoje negali sukelti pareiškėjo siekiamų teisinių pasekmių, nes nėra išduotas nei pagal Lietuvos Respublikos teisę, nei atitinka Europos paveldėjimo pažymėjimo formai keliamus reikalavimus. Europos paveldėjimo pažymėjimo Nr. 1 VI 175/18 atžvilgiu atsakovas pažymi, kad šiame dokumente nėra nurodyta jokie nekilnojamojo daikto unikalūs numerio, kuris suteikiamas Nekilnojamojo turto kadastro nuostatų nustatyta tvarka, be to, jame nėra jokių Nekilnojamojo turto registro nuostatuose numatytų duomenų, būtinų nekilnojamajam daiktui identifikuoti (Nekilnojamojo turto registro įstatymo 23 straipsnio 3 dalis, 29 straipsnio 6 punktas), todėl šis dokumentas neatitinka Nekilnojamojo turto registro įstatymo reikalavimų. Atsakovas, be kita ko, pabrėžia, kad byloje esančio pareiškėjo 2019 m. kovo 15 d. prašymo duomenys atskleidžia, jog Europos paveldėjimo pažymėjimo pagrindu pareiškėjas prašė registre įregistruoti jo nuosavybės teises tik į vieną apeliaciniame skunde nurodytą žemės sklypą, nuosavybės teise priklausantį G. R., į kurio turtą Europos paveldėjimo pažymėjimas nebuvo išduotas, o Europos paveldėjimo pažymėjime Nr. 1 VI 175/18 nėra jokių duomenų ar informacijos apie G. R., mirusio 2014 m. gegužės 10 d., palikimą ir jo priėmimą (šis Europos paveldėjimo pažymėjimas pareiškėjui išduotas į palikėjai J. M. R. nuosavybės teise priklausantį turtą). Atsižvelgiant į šias byloje nustatytas aplinkybes, Europos paveldėjimo pažymėjimas, atsakovo teigimu, apskritai nepatvirtina prašomų įregistruoti daiktinių teisių atsiradimo (Nekilnojamojo turto registro įstatymo 23 straipsnio 2 dalis), nes jame nėra nurodyti asmenų, susijusių su registracija, vardai, pavardės, adresas, taip pat duomenų, būtinų daiktinių teisių į jį įgijėjams identifikuoti (Nekilnojamojo turto registro įstatymo 29 straipsnio 6 punktas) ir kad šis dokumentas neatitinka teisės aktų – Nekilnojamojo turto registro įstatymo reikalavimų, jame nėra įregistravimui Registre būtinų duomenų (Nekilnojamojo turto registro įstatymo 23 straipsnio 3 dalis, 29 straipsnio 2 punktas).

24. Išplėstinė teisėjų kolegija, analizuodama nagrinėjamam klausimui aktualias Reglamento (ES) Nr. 650/2012 ir Reglamento (ES) Nr. 1329/2014 normas, pirmiausia atkreipia dėmesį, kad pagal Reglamento (ES) Nr. 650/2012 preambulės 7 ir 8 konstatuojamąsias dalis šiuo reglamentu siekiama sudaryti palankesnes sąlygas vidaus rinkai tinkamai veikti, šalinant kliūtis laisvam asmenų, kurie nori įgyvendinti savo teises tarpvalstybinio pobūdžio paveldėjimo atveju, judėjimui. Būtent Europos teisingumo erdvėje turi būti veiksmingai užtikrintos įpėdinių ir testamentinės išskirtinės gavėjų, kitų palikėjo artimųjų ir palikėjo kreditorių teisės. Šiuo tikslu Reglamente Nr. 650/2012 numatytas Europos paveldėjimo pažymėjimo sukūrimas, kuris leistų kiekvienam įpėdiniui, testamentinės išskirtinės gavėjui arba tokiaame pažymėjime nurodytam teisių perėmėjui kitoje valstybėje narėje įrodyti turimą statusą ir savo paveldėjimo teises (2018 m. kovo 1 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Mahnkopf*, C-558/16, EU:C:2018:138, 36 p., 2017 m. spalio 12 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Kubicka*, C-218/16, EU:C:2017:755, 59 p.).

25. Reglamento (ES) Nr. 650/2012 62 straipsnis nustato, kad Europos paveldėjimo pažymėjimas (toliau – pažymėjimas) sukelia 69 straipsnyje išvardytas pasekmes. Minėto reglamento 69 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad pažymėjimas sukelia pasekmes visose valstybėse narėse nereikalaujant jokių specialių procedūrų. Pagal šio straipsnio 2 dalį preziumuojama, kad pažymėjimas tiksliai patvirtina faktus, nustatytus pagal paveldėjimui taikytiną teisę arba pagal kitą konkrečioms faktams taikytiną teisę,

o asmuo, pažymėjime nurodytas kaip įpėdinis, turi pažymėjime nurodytą statusą ir (arba) pažymėjime nurodytas teises arba įgaliojimus ir kad nėra jokių kitų sąlygų ir (arba) apribojimų, susijusių su tomis teisėmis arba įgaliojimais, nei nurodyta pažymėjime.

26. Išplėstinė teisėjų kolegija atkreipia dėmesį, kad pagal Reglamento (ES) Nr. 650/2012 69 straipsnio 5 dalį pažymėjimas yra galiojantis dokumentas, kuriuo remiantis paveldimas turtas įregistruojamas valstybės narės atitinkamame registre, nedarant poveikio 1 straipsnio 2 dalies k ir l punktų taikymui. Kitaip tariant, pažymėjimo sukeliama pasekmė reglamentuojančia norma nustatyta, kad pažymėjimas neturi poveikio nagrinėjamu atveju aktualios Reglamento (ES) Nr. 650/2012 1 straipsnio 2 dalies l punkto nuostatos taikymui. Minėtoji norma nustato, kad šis reglamentas netaikomas visoms registre įregistruotoms teisėms į nekilnojamąjį ar kilnojamąjį turtą, įskaitant tokių teisių įregistravimui keliamus teisinius reikalavimus, ir tokių teisių įregistravimo arba jų neįregistravimo registre pasekmėms. Reglamento (ES) Nr. 650/2012 preambulės 18 konstatuojamoji dalis paaiškina, kad šis reglamentas neturėtų būti taikomas reikalavimams įregistruoti registre teisę į nekilnojamąjį arba kilnojamąjį turtą, todėl įregistravimo teisinės sąlygos ir būdas bei institucijos (pvz., žemės kadastrai arba notariai), kurios privalo tikrinti, kad būtų laikomasi visų reikalavimų ir kad būtų pateikta ar parengta pakankamai dokumentų arba juose pateikta reikiama informacija, turėtų būti nustatomi pagal valstybės narės, kurioje tvarkomas registras, teisę (nekilnojamojo turto atveju – pagal *lex rei sitae*). Kitaip tariant, išplėstinės teisėjų kolegijos manymu, nuostata suponuoja, kad pažymėjimo turėjimas savaime nelemia, pavyzdžiui, nekilnojamojo turto įregistravimo teisinių sąlygų, nustatytų to nekilnojamojo turto buvimo valstybės narės teisėje, netaikymo. Tokią išvadą, manytina, patvirtina ir toje pačioje preambulės 18 konstatuojamojoje dalyje pateiktas paaiškinimas, kad Europos paveldėjimo pažymėjimas turėtų būti laikomas galiojančiu dokumentu, kuriuo remiantis paveldimas turtas įregistruojamas valstybės narės registre, bet tai neturėtų trukdyti registravimo procese dalyvaujančioms institucijoms prašyti asmens, kuris pateikia prašymą dėl registravimo, pateikti tokią papildomą informaciją arba tokius papildomus dokumentus, kurie reikalingi pagal valstybės narės, kurioje tvarkomas registras, teisę.

27. Kita vertus, 2017 m. gegužės 17 d. generalinis advokatas Yves Bot pateiktos išvados byloje *Kubicka*, C-218/16, EU:C:2017:387 67 punkte nurodė, kad nėra tinkamas argumentas, jog Reglamento (ES) Nr. 650/2012 69 straipsnio 5 dalies nuostata susijusi su Reglamento (ES) Nr. 650/2012 1 straipsnio 2 dalies l punkte nurodytais reglamento netaikymo atvejais. Jo teigimu, šio reglamento taikymo sritis turi būti ribojama konkrečia įtraukimo į registrą procedūros tvarka, todėl faktiškai gali būti reikalaujama kitų Europos paveldėjimo pažymėjimą papildančių dokumentų ar informacijos tada, kai šiame pažymėjime, pavyzdžiui, nėra pakankamai tikslios informacijos, leidžiančios nustatyti turtą, dėl kurio reikia įregistruoti nuosavybės teisės perdavimą.

28. Šiame kontekste išplėstinė teisėjų kolegija, akcentuoja, kad Lietuvos Respublikoje daiktinių teisių į nekilnojamąjį daiktą įregistravimo registre pagrindu galintys būti dokumentai išvardinti Nekilnojamojo turto registro įstatymo 22 straipsnyje, o šio įstatymo 23 straipsnio 2, 3 ir 4 dalys imperatyviai nustato, kokią informaciją ir kokius duomenis minėti dokumentai turi patvirtinti. Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad Nekilnojamojo turto registro tvarkytojas, kaip viešojo administravimo subjektas, veikia tik pagal jam teisės aktais suteiktus įgalinimus ir jam įstatymais nėra suteikta teisė pačiam nustatyti nuosavybės teisių apimtį, rinkti duomenis ir įrodymus, patvirtinančius tam tikrų faktų buvimą ar nebuvimą. Nekilnojamojo turto registro įstatymo 5 straipsnio 2 dalis suponuoja, kad registro tvarkytojo funkcija yra tikslus duomenų apie nekilnojamąjį daiktą perkėlimas į registrą iš jam pateiktų teisinio registravimo pagrindų; registro tvarkytojas pateiktą dokumentą vertina tiek, kiek tai daryti įpareigoja imperatyvios teisės normos, neviršydamas savo kompetencijos. Kitaip tariant, pagal nagrinėjamu atveju aktualias nacionalines teisės normas įregistravimui nekilnojamojo turto registre būtini duomenys gali būti pateikti tik Nekilnojamojo turto registro įstatymo 22 straipsnyje išvardintuose dokumentuose, o pateiktos neišsamios informacijos atveju registro tvarkytojas neturi diskrecijos vadovautis duomenimis, kurie yra pateikti pagal minėtą normą teisinio registravimo pagrindu nelaikomame dokumente.

29. Tokio nacionalinio reglamentavimo įtaka įpėdinių teisėms vertintina atsižvelgiant į pažymėjimo turinį reglamentuojančias Reglamento (ES) Nr. 650/2012 ir Reglamento (ES) Nr. 1329/2014 normas. Reglamento (ES) Nr. 650/2012 68 straipsnyje nurodyta, kad pažymėjime pateikiama tiek toliau nurodytos informacijos, kiek jos reikia tikslui, kuriam išduodamas pažymėjimas. Šio straipsnio 1 punktą apibrėžia, kad pažymėjime nurodoma kiekvienam iš įpėdinių tenkanti palikimo dalis ir, jei taikoma, kiekvienam įpėdiniui priklausančių teisių ir (arba) turto sąrašas (apyrašas). Reglamento (ES) Nr. 1329/2014 5 priedo V formos IV priedo (kuris privalomas, jei jo paskirtis – patvirtinti įpėdinio statusą ir teises) 9 punktas, skirtas įvardinti įpėdiniui priskirtą turtą, dėl kurio prašoma išduoti pažymėjimą (nurodant, koks tai turtas ir pateikiant visus reikiamus jo identifikavimo duomenis). Prie šio punkto esančioje išnašoje Nr. 13 paaiškinta, kad turi būti nurodoma, ar įpėdinis įgijo nuosavybės ar kokią kitą teisę į turtą, o registruoto turto atveju pateikti informaciją, pagal registrą tvarkančios valstybės narės teisę reikalingą turtui identifikuoti (pvz., tikslų nekilnojamojo turto objekto adresą, žemės registro, sklypo ar kadastro numerį, turto aprašą). Taigi, pažymėjime pateikus minėtose reglamentų nuostatose nurodytus duomenis, Lietuvos Respublikoje pažymėjimas laikomas galiojančiu dokumentu, kuriuo remiantis paveldimas turtas įregistruojamas Nekilnojamojo turto registre, kaip ir numatyta Reglamento (ES) Nr. 650/2012 69 straipsnio 5 dalyje.

30. Teisingumo Teismas savo praktikoje yra aiškiai nurodęs, kad Reglamento (ES) Nr. 650/2012 67 straipsnio 1 dalyje nustatyta išduodančiosios institucijos pareiga išduodant pažymėjimą naudoti V formą, nurodytą Reglamento (ES) Nr. 1329/2014 5 priede (2019 m. sausio 17 d. Teisingumo Teismo sprendimo byloje *Brisch*, C-102/18, EU:C:2019:34, 30 punktas). Vokietijos Federacinės Respublikos Bad Urach apylinkės teismo 2018 m. rugsėjo 24 d. Europos paveldėjimo pažymėjimas Nr. 1 VI 175/18 išduotas naudojant Reglamento (ES) Nr. 1329/2014 5 priede V formą, be to, pažymėjimas turi įpėdinio statusą ir teises patvirtinančią IV priedą. Tačiau, kaip nustatyta nagrinėjamoje byloje, šio priedo 9 punkte, skirtame įvardinti įpėdiniui priskirtą turtą, dėl kurio prašoma išduoti pažymėjimą, jokie duomenys nepateikti. Pareiškėjo apeliaciniame skunde nurodyti argumentai ir cituojama Vokietijos teismų praktika suponuoja, kad tokių duomenų nenurodymas nėra pažymėjimą išduodančiosios apsirikimo klaida. Konkrečiai, pareiškėjas teigia, kad Vokietijos paveldėjimo teisėje galioja universalus palikėjo teisių perėmimas, todėl esant tik vienam paveldėtojui, jam pereina visas palikėjui priklausęs turtas, ir pagal Vokietijos teisę neįmanoma nurodyti ar kaip nors kitaip išvardinti paveldimo turto, o Vokietijos teismai pagal susiformavusią praktiką Reglamento (ES) Nr. 650/2012 68 straipsnio 1 punkto, kuriame, kaip minėta, nustatyta, kad pažymėjime nurodoma kiekvienam iš įpėdinių tenkanti palikimo dalis ir, jei taikoma, kiekvienam įpėdiniui priklausančių teisių ir (arba) turto sąrašas (apyrašas), tokiu atveju netaiko.

31. Išplėstinės teisėjų kolegijos manymu, šiuo atžvilgiu aktuali Reglamento (ES) Nr. 650/2012 preambulės 68 konstatuojamoji dalis, kurioje *expressis verbis* įtvirtinta, kad pažymėjimą išduodanti institucija turėtų atsižvelgti į formalumus, kurių reikalaujama laikytis registruojant nekilnojamąjį turtą valstybėje narėje, kurioje tvarkomas registras. Kita vertus, atsižvelgtina ir į tai, kad ši Europos Sąjungos teisės aktų leidėjo pozicija preambulėje suformuluota neimperatyviai pažymėjimą išduodančiosios institucijos atžvilgiu, t. y. neįtvirtina jai taikytino teisinio imperatyvo, be to, ji net nėra atkartota pačiuose Reglamento (ES) Nr. 650/2012 straipsniuose.

32. Tokiomis aplinkybėmis, atsižvelgiant į Europos paveldėjimo pažymėjimo sukūrimu siekiamus tikslus ir akcentuojant Europos Sąjungos teisės aktų leidėjo siekį užtikrinti, kad tarpvalstybinio pobūdžio paveldėjimo klausimai Sąjungoje būtų sprendžiami greitai, sklandžiai ir veiksmingai, išplėstinei teisėjų kolegijai kyla abejonių dėl Reglamento (ES) Nr. 650/2012 1 straipsnio 2 dalies 1 punkto ir 69 straipsnio 5 dalies aiškinimo. Konkrečiai, išplėstinė teisėjų kolegija siekia išsiaiškinti, ar minėtos Reglamento (ES) Nr. 650/2012 nuostatos turi būti aiškinamos taip, kad pagal jas nėra draudžiamos nekilnojamojo turto buvimo vietos valstybės narės teisės normos, pagal kurias Europos paveldėjimo pažymėjimo pagrindu įregistruoti nuosavybės teisės Nekilnojamojo turto registre galima tik tuo atveju, jei Europos paveldėjimo pažymėjime nurodyti visi įregistravimui būtini duomenys.

III.

33. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas yra galutinės instancijos teismas administracinėms byloms (Administracinių bylų teisenos įstatymo 21 straipsnis), todėl iškilus Europos Sąjungos institucijų priimtų teisės aktų aiškinimo klausimui, kurį išnagrinėti būtina, kad sprendimas byloje būtų priimtas, jis privalo kreiptis į Teisingumo Teismą su prašymu priimti prejudicinį sprendimą (SESV 267 straipsnio 3 dalis, Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 40¹ straipsnis).

34. Šiomis aplinkybėmis, siekiant išsklaidyti kilusias abejones dėl ginčo teisiniams santykiams aktualių Europos Sąjungos teisės normų aiškinimo bei taikymo, yra tikslinga kreiptis į Teisingumo Teismą su prašymu išaiškinti aptartas Sąjungos taisykles. Atsakymas į šios Nutarties rezoliucinėje dalyje nurodytą klausimą turėtų esminę reikšmę nagrinėjamai bylai, nes sudarytų prielaidas, be kita ko, užtikrinant Sąjungos teisės viršenybę, nedviprasmiškai ir aiškiai nuspręsti dėl valstybėje narėje galiojančių reikalavimų Europos paveldėjimo pažymėjimo pagrindu įregistruoti nuosavybės teises Nekilnojamojo turto registre, taip pat sudarytų prielaidas vienodai nacionalinių teismų praktikai.

Vadovaudamasi tuo, kas išdėstyta pirmiau ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 267 straipsnio 3 dalimi, Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 40¹ straipsniu, Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 100 straipsnio 1 dalies 9 punktu, 137 straipsniu, Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjų kolegija

n u t a r i a:

Atnaujinti bylos nagrinėjimą iš esmės.

Kreiptis į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą su prašymu priimti prejudicinį sprendimą šiuo byloje reikšmingu klausimu:

Ar 2012 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 650/2012 dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų paveldėjimo klausimais pripažinimo ir vykdymo bei autentiškų dokumentų paveldėjimo klausimais priėmimo ir vykdymo bei dėl Europos paveldėjimo pažymėjimo sukūrimo 1 straipsnio 2 dalies I punktas ir 69 straipsnio 5 dalis turi būti aiškinamos taip, kad pagal jas nėra draudžiamos nekilnojamojo turto buvimo vietos valstybės narės teisės normos, pagal kurias Europos paveldėjimo pažymėjimo pagrindu įregistruoti nuosavybės teises Nekilnojamojo turto registre galima tik tuo atveju, jei Europos paveldėjimo pažymėjime nurodyti visi įregistravimui būtini duomenys.

Nagrinėjamą administracinę bylą sustabdyti iki bus gautas Europos Sąjungos Teisingumo Teismo prejudicinis sprendimas.

Nutartis neskundžiama.

Teisėjai

Audrius Bakaveckas

Dainius Raižys

Vaida Urmonaitės-Maculevičienė

Dalia Višinskienė

Skirgailė Žalimienė

